

Pri vatre v Limbachu aj prezident SR

Oslavy SNP boli aj v Limbachu, kde sa na Suchom vrchu rozohrala partizánska vatra. Podujatie vynikajúco zorganizoval starosta obce Vladimír Hrašna a členovia ZO SZPB s vedúcim skupiny Jaroslavom Skúpy. Členovia SZPB v Limbachu sú členmi ZO v Pezinku.

K účastníkom osláv sa prihovoriť predseda organizácie Ľudovít Šušol. Vatra zapálila zaslúžilá členka Anna Sadloňová.

Zlatým kľinom večera bola nášteva prezidenta SR Ivana Gašparoviča s manželkou. Prišiel celkom nenápadne a aj napriek tomu, že bol zaneprázdnený, zotrval medzi spoluobčanmi dlhší čas. Prejavil svoju spokojnosť, že je obyvateľom tejto pokrokovej a vlasteneckej obce, ktorej obyvatelia boli väčšinou účastníci SNP z podjavorinského kraja.

Na limbašských oslavách SNP sa zúčastnilo takmer štyristo ľudí. Na záver bol ohňostroj. (mm)

V pondelok 28. augusta sa uskutočnili v Pezinku celomestské oslavy 62. výročia Slovenského národného povstania. Účastníci osláv položili kytice kvetov a vence k pamätníku v parku a na Mladoboleslavskej ulici. Po štátnej hymne prítomných privítal primátor mesta Oliver Solga. Slávnostný príhovor predniesol predseda Miestnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Pezinku Ľudovít Šušol. Na záver vystúpil ženský spevácky zbor Jasienka a báseň predniesol Dušan Vilim. Čestnú stráž pri pomníku držali členovia Malokarpatského banického spolku. Organizátorom osláv boli MO SZPB a Mesto Pezink.

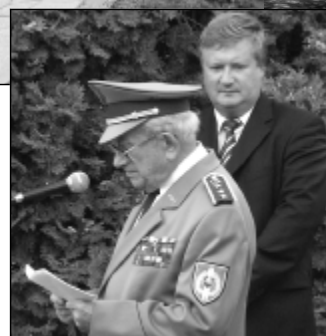
(mo)

Oslavy výročia SNP

Pohľad na účastníkov osláv pri pomníku na Mladoboleslavskej ulici (horná snímka) • Ľudovít Šušol pri slávnostnom príhovore.

Snímky Milan Oravec

Spomienka na začiatok prvej svetovej vojny

Pezinok je jedným z mála slovenských miest, ba dokonca možno jediným, ktoré si pripomína začiatok jedného z najničivejších vojnových konfliktov ľudskej civilizácie.

Dňa 28. júla 1914 sa útokom Rakúsko-Uhorska na Srbsko začal jeden z najväčších vojnových konfliktov, aké ľudstvo vo svojich dlhých dejinách zažilo. Zámienkou Rakúsko-Uhorska na začatie útoku na Srbsko bol atentát na habsburského následníka trónu Františka Ferdinanda d'Este v Sarajeve mesiac predtým výstrelmi atentátnika Gavrila Principa. Ultimátum, rakúsko-uhorskej vlády nemohlo Srbsko za žiadnych okolností splniť. Na obranu Srbska sa ihneď postavilo Rusko, ktoré sa dlhodobo exponovalo na Balkáne ako ochranca slovanských národov. To zasa využilo Nemecko, ktoré sa dlhodobo pripravovalo na vojnový konflikt s koloniálnymi mocnosťami.

V prvej svetovej vojne bolo spolu zaangažovaných viac ako 30 štátov a viac ako 1,5 miliardy obyvateľstva. Slováci tvorili z tohto pohľadu naozaj nepatrnú čiastku. Podobný bol aj pomer slovenských vojakov v rakúsko-uhorskej armáde. Prevažná väčšina z nich bola sústredená do V. armádneho zboru so sídlom v Bratislave a VI. armádneho zboru so sídlom v Košiciach. Pezincania a vôbec, tí čo naruko-

vali z malokarpatského regiónu boli na začiatku vojny sústredení najmä v 72. (bratislavskom) pešom pluku, 13. honvédskom (bratislavskom) pešom pluku a 11. (győrskom) prápore poľných strelcov.

Všetky spomínané jednotky sa podieľali na krvavých bojoch už od začiatku bojových operácií na haličskom fronte. Už v prvý deň ofenzívy (23. augusta 1914) sa 72. bratislavský peší pluk, 13. bratislavský honvédskejší pluk a 12. komárňanský peší pluk dostali do prudkých bojov pri Polichne. Odrazenie ruských jednotiek a potom úspešný postup si vyžiadali ťažké, u niektorých jednotiek až 40 – 50% straty na životoch. Rovnaká situácia bola aj v nasledujúcich útočných bitkách pri Krasniku a Rudniku, za ktoré bol generál Dankl vymenovaný ako prvý veliteľ v I. svetovej vojne vojenským rádom Márie Terézie.

Na talianskom fronte sa Slováci dostali do bojov najmä počas jedennástich ofenzív talianskej armády na Soči (Isonzo) a to predovšetkým 14. pluk poľného delostrelectva z Bratislavy (62% Slovákov). Aj posledné mesiace prvej svetovej vojny si vyžiadali ťažké straty z radov obyvateľov malokarpatského regiónu. A to najmä na Piave, na bojisku, ktoré poznal hárdom každý chlap z rozprávania starých otcov. Vojaci 72. bratislavského pešieho pluku boli nasadení v najexponovanejšom úseku frontu, v Ponte di

Piave, kde bol jeden z mála prechodov cez rieku. Bitka na Piave sa začala 15. júna 1918. Rakúsko-uhorským jednotkám sa spočiatku podarilo prekročiť rieku a vytvoriť predmostia, najmä v priestore Ponte di Piave, kde vojaci 71. a 72. pešieho pluku zdolali tri obranné postavenia Talianov a postúpili hlboko do vnútrozemia. Na ďalších úsekoch sa však rakúsko-uhorským oddielom až tak nedarilo. Po ôsmich dňoch urputných bojov dalo rakúsko-uhorské velenie rozkaz stiahnuť sa na pôvodnú obrannú líniu na rieke Piave. Neúspech sa tvrdo podpísal na morálke jednotlivých oddielov, ktoré postupne vypovedávali poslušnosť.

Pozičná vojna tu pretrvávala až do jesene 1918, keď rozklad Rakúsko-Uhorska došiel do záverečnej fázy. Na pezinčských pomníkoch je dnes 116 mien ako nemé memento. A žiaľ ani nie kompletne. Ďalšie desiatky Pezincanov, Modranov, Svätoturčanov, Cajlanov, Grinavčanov, Viničanov,... zomreli v zajatí, v poľných nemocniciach, či doma, na následky vojnových útrap. Z Pezincanov napríklad v zajatí zomrel Albert Benčúrik, Alojz Leev, Ján Vankovič, ktorý zomrel v moskovskej nemocnici, či Michal Čech, ktorý padol do zajatia po páde pevnosti Przemysl. Niektorí Pezincania však bojovali ďalej. A to nielen proti maďarským oddielom v zime 1918 – 1919 a počas bojov s Červenou armádou

Maďarskej republiky rád v lete 1919. Bojovali aj naďalej Sibíri. A jeden z nich, Daniel Klasovitz, vojak 7. Tatranského streleckého pluku československých légii v Rusku, v Irkutsku dokonca položil svoj mladý život za vznik Československej republiky. Prvá svetová vojna to neboli len bojiská a vojaci, boli to tiež stovky a tisíce tragédií doma v zázemí. Do kontextu tragédie I. svetovej vojny zapadá aj zúfalá žiadosť Rudolfa Krupu, ktorý prosí, aby bol jeho najmladší syn Viliam zaradený na zafrotovú službu, pretože na fronte už má 5 ďalších synov. V podobnej situácii bol aj poľnohospodár Samuel Wendl, ktorý žiadal pre svojho syna Samuela oslobodenie od vojskej služby, pretože jeho ďalší štyria synovia bojujú na fronte. Do tej istej kategórie patria aj osudy rodiny Štefana Dubeka, ktorý poslal v roku 1918 na vojenskú veliteľstvo žiadosť, aby jeho syn, vzhľadom na to, že mu už padli dvaja synovia, bol zadelený do služby v zázemí.

Je povinnosťou každého civilizovaného národa, aby si pripomínal každú vojnovú udalosť. A to nie pre jej väčší či menší význam alebo pre politický zisk, ktorý znamenala, ale pre to obrovské množstvo utrpenia, preliatych sĺz, ale najmä krvi. Pre každú jednu zbytočnú obeť.

Peter Wittgrüber
Mestské múzeum v Pezinku